

Ольга Придаток
Надія Кравцова

УКРАЇНЬСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

4
КЛАС

ЧАСТИНА 1

До підручника
Г. Сапун
за програмою
Р. Шияна

Видавництво

«Підручники
і посібники»

Ольга Придаток, Надія Кравцова

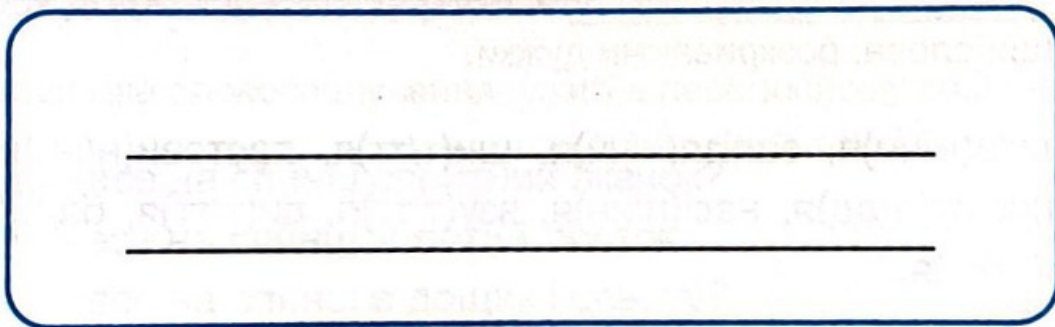
УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

Робочий зошит

4 клас

Частина 1

До підручника **Г. Сапун**
«Українська мова та читання. 4 клас. У 2-х ч. **Ч. 1**»

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2022

Повторення вивченого в 3 класі

1. Запиши слова за алфавітом.

Гроза, блискавка, веселка, дощ, вітер, райдуга, грім, буря, роса, злива, град, спека.

2. Запиши шість назв городніх рослин, про які не йшлося у вірші Олени Пчілки «Як швидко літо проминуло» (с. 4).
-
-

3. Пригадай оповідання Людмили Кибалки «Мрія Марії» (с. 5). Доповни речення.

Я дякую осені за те, що вона _____

4. Спиши слова, розкриваючи дужки.

Запита(н/нн)я, залізя(ч/чч)я, ши(т/тт)я, ластови(н/нн)я, розумі(н/нн)я, су(д/дд)я, насі(н/нн)я, взу(т/тт)я, ди(т/тт)я, бади(л/лл)я, бурячи(н/нн)я.

5. Пригадай казку Олега Буценка «Неприємна пригода» (с. 7–9).

1. Випиши назви дійових осіб казки.

Ведмідь, жаба, журавель, борсук, їжак, козуля, вовк, ящірка.

2. Установи послідовність подій у казці.

- То чого ж ти мені голову морочила? — запитав у неї їжак. — Я всі ноги пооббивав, стільки часу змарнував!
- Від борсука чув, — каже ведмідь. — Це він нібито десь у лісі бачив ящірчин хвіст.
- Ящірка відчула небезпеку.
- Лихо в мене. Якийсь поганий хлопчисько хвіст одірвав.
- Сам я не бачив хвоста, — старий борсук задумливо покрутив довгого сивого вуса, — то мені заєць розповідав про нього.
- Втекла, тільки без хвоста.

6. Закінчи речення.

Кожній людині після народження дають _____.

Тіло птаха вкрите _____.

Тридцять шість поділити на чотири дорівнює _____.

Сорок додати десять дорівнює _____.

7. Випиши два словосполучення, ужиті в переносному значенні.

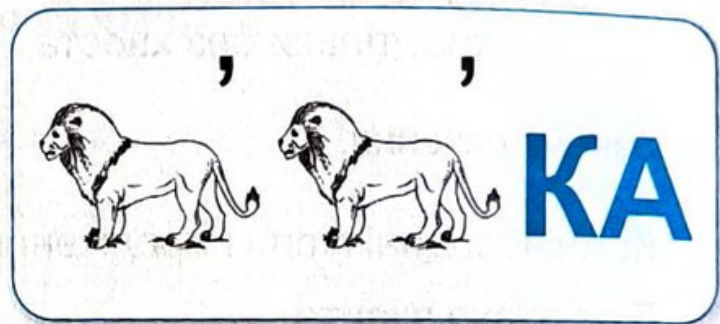
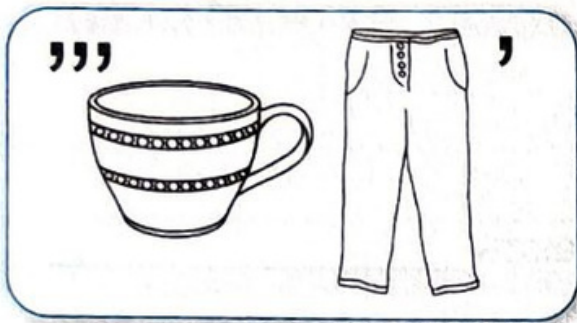
- Що несе на спинці спритний їжачок?
- Він несе на спинці золотий листок.
- Що несе на спинці в дощик і сльоту?
- Він несе на спинці осінь золоту (Григорій Усач).

8. Випиши слова, правильно поділені для переносу.

Комп'ютер, комп'ютер, пам'ять, пам'ять, торф'яний, торф'яний, виб'ється, виб'ється, зав'язав, зав'язав, здоров'ячко, здоров'ячко.

9. Розгадай ребуси. Склади словосполучення, ужиті в прямому значенні. Запиши.

10. З'єднай зображення, назви яких є омонімами. Склади та запиши речення з однією парою омонімів.

11. Склади словосполучення або речення зі словом *земля* в різних значеннях.

ґрунт _____

планета _____

суша _____

Батьківщина _____

12. Пригадай оповідання Бориса Комара «Уперте теля» (с. 14–17).

1. З'єднай слова і словосполучення з їх значеннями.

на сонці пектися

буркнути

призьба

підбитися високо

доскіпуватися

на край світу

помчати, як
несамовитий

швидко побігти

земляний насип
уздовж хати

допитуватися

дуже далеко

піднятися високо

стояти під пекучим
сонцем

сказати нерозбірливо

2. Упиши слова за змістом.

Сергійко майстрував _____ в холодочку.

Обов'язком хлопчика було _____.

Бичкові й справді було _____.

Хлопчик біг за телям через _____.

Погасавши, бичок врешті стомився і сам прибіг _____

3. Поміркуй, чого навчило теля Сергійка. Запиши свої роздуми.

13. Добери по поданих слів антоніми. Запиши.

праворуч _____

увечері _____

14. Упиши антоніми за змістом.

З братом я живу у парі,

та не в _____ — у свáрі.

Робимо все залюбки,

тільки завжди навпаки.

Я збираюся лягати,

брат лише почав _____.

Я почну відпочивати,

він рушає _____.

Як він може веселитись,

коли мушу я _____ ?

Я стою, а брат _____.

Як нас люди звуть, скажіть! (Алла Свашенко)

15. Користуючись словником, добери синоніми до поданих слів. Запиши.

Глибокий, бездонний _____

16. Склади асоціативну павутинку до слова *Україна* на основі вірша Ліни Костенко «Усе моє, все зветься Україна» (с. 20).

Україна

17. Випиши споріднені слова. Розбери їх за будовою.

Лев, левиця, левеня

Лев-татусь й левиця-мати
левеня ведуть гуляти.

Левеня ледь-ледь чалапка:

— Заболіли, — каже, — лапки.

Леву скочило на спину.

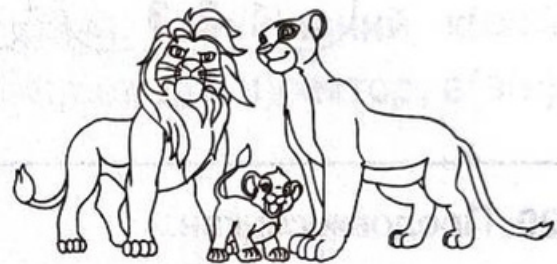
Лев промовив: — Любий сину,

левом ти не хочеш стати?

Ліньки бігати, стрибати?

Знай, лінивці левенята —

то не леви — кошенята (Ліна Біленька).

18. Пригадай текст оповідання Наталі Гуркіної «Про Софію Київську» (с. 21–22). Установи відповідність між частинами речень.

До неба підіймалися
стіни, а

Були вони наче дванадцять
апостолів

Усередині храму, як у казці:

На них і родина князя,

Ще не бачила наша земля

такої святині!

на чолі з Ісусом Христом.

і лики святих...

дорогоцінним камінням.

прикрашали їх тринад-
цять бань.

18. Установи порядок розбору слова за будовою. Пронумеруй.

суфікс

корінь

префікс

основа

закінчення

19. Розгадай ребус. Запиши слово-відгадку.

20. Продовж сенкан.

1 іменник. *Україна.*

2 прикметники. _____

3 дієслова. _____

Враження від предмета. *Я пишаюся своєю* _____

Висновок. _____

21. Пригадай вірш Нати Гончаренко «Краса землі моєї» (с. 23). Утвори речення з вірша, з'єднавши стрілками подані слова.

цвіте.

ліляях

святе.

В

моєї

проникливо

Краса

землі

мереживо

тихесеньких

22. Спиши, уставляючи потрібну букву.

Який кущ — така й калина, яка мати, така й д(и/е)тина. На-в(и/е)сні калина білим цвітом квітує, а восени ч(и/е)рвоним.

23. Спиши слова, уставляючи потрібну букву та розподіляючи їх у відповідні стовпчики.

Абр(е/и)кос, дец(е/и)метр, шв(е/и)дкий, гр(е/и)чаний, к(е/и)-шеня, ап(е/и)льсин, кр(е/и)латий, оч(е/и)рет, д(е/и)ректор, в(е/и)-ликий, в(е/и)снянка, з(е/и)мля.

е

и

24. Пригадай казку Віктора Васильчука «Казка про Калинку» (с. 24–27).

1. Познач ✓ речення, які є в тексті.

- Трапилось це давним-давно.
- Жила серед них надзвичайно вродлива, добра душею та розумна чарівниця.
- Звали всі її Вербичкою.
- Уміла дівчина передбачати гарну погоду.
- Була в Калинки таємниця: любила вона дуже доглядати за вербою.

- Злякалася дівчинка драконів.
- Гукнула дівчинка дроздам-омеляхам.
- Стривожилися в поселенні люди відсутністю Калинки та й пішли шукати її.
- А наступного року під вербою виріс гарний кущ.

2. Спиши прислів'я, яке розкриває головну думку казки.

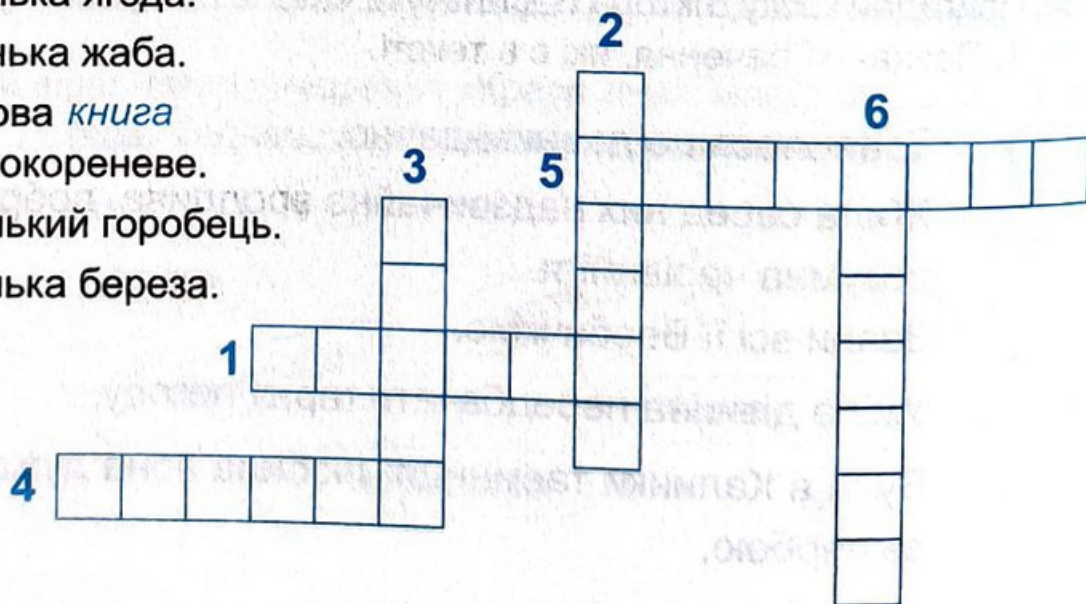
Вік живи, вік учись і вік трудись. Без верби і калини нема України. Вкраїна — мати, за неї треба головою стояти.

25. Спиши слова, виправляючи, де потрібно, помилки.

Лошка, вашко, ліжко, вохкий, молотьба, бородьба, вокзал, прозьба, мигтить, біхти.

26. Розгадай кросворд.

1. Маленький чуб.
2. Маленька ягода.
3. Маленька жаба.
4. До слова *книга* спільнокореневе.
5. Маленький горобець.
6. Маленька береза.

27. Випиши з вірша слова з префіксами.

Дощику, припусти

Дрібний дощ закапотів,
поросят помить хотів.
Гапличком у них хвости...

— Дощику, припусти!

Ти іди, іди чимдуж, —

нароби для нас калюж! (Грицько Бойко)

28. Спиши слова, розкриваючи дужки.

(З/с)пинити, в(')язати, (з/с)шити, роз(')ятрити, (з/с)ліпити,
об(')їхав, (з/с)малювати, з(')явитися, (з/с)ховати, під(')їхав,
роз(')яснити.

29. Утвори з поданими префіксами нові слова від поданих. Запиши.

горнути

шумний

різати

дріжджовий

ро(з/с)-

бе(з/с)-

мовний

казати

фарбувати

водний

30. Пригадай оповідання Наталії Клевцової «Наша любов» (с. 30–31).
Запиши слова, які можна використати для складання асоціативної павутинки.

31. Утвори споріднені слова, уписавши потрібні букви. Запиши утворені слова, познач у них корінь.

т	в	і	р					
		о		і	н	н	я	
т				ч		с	т	ь

32. Установи відповідність між назвами рослин та їх символічним значенням у вишиванці.

троянда

калина

ромашка

чорнобривці

мак

символ любові та милосердя

квітка ніжності, вірності та Сонця

символ вогняної трійці —
Сонця, Місяця та Зірки

символ материнської
любові та захисту

оберіг від зла

33. Розподіли слова у відповідні стовпчики. Запиши.

Пр(е/и)сипати, пр(е/и)мудрий, пр(е/и)морський, пр(е/и)красно, пр(е/и)буття, пр(е/и)швидкий.

пре-

при-

34. Упиши пропущені букви.

Якось пр..просила Мишка до себе в гості пол..ового Хом'ячка.

— Приходь, — каже, — напечу пр..смачних п..рогів! Тільки-от пр..неси мені в подарунок букетик польових квітів.

— Добре! — погодився Хом'ячок.

Треба сказати, що Хом'ячок з Мишкою хоч і товаришували, та були геть різні. Мишка — метушлива, шви..ка, пр..вчена трудитися. А хом'ячок — пр..спокійний, пр..лінькуватий, пр..повільний та ще й забудькуватий (За Ольгою Зубер).

35. Відгадай загадки та спиши їх, розкриваючи дужки.

1. (У)хопився (за)дріт, (по)котився (у)світ, (по)тяг близняток цілий д(е/и)сяток. 2. (З)небесної ді(ш/ж)ки кр(е/и)жані горішки (на)землю (у)пали, шкоди нам (за)вдали.

36. Спиши, розкриваючи дужки.

(На)малювала (на)аркуші, (по)біг (по)доріжці, (до)пливли (до)берега, (з)ліпили (з)пластиліну.

37. Пригадай оповідання Євгена Білоусова «Великий літописець» (с. 35–37).

1. Установи послідовність подій в оповіданні.

- Що сам знав — передав молодшим...
- Цінували в Києві людей освічених.
- Книга стала справою життя.
- Ділився щиро Нестор своїми знаннями.
- Так ось ти який, монастирю Печерський, — промовив тихо юнак.
- Розумний і грамотний молодий чернець, який знав грецьку мову, не розлучався з книжкою.

2. Випиши прикметники, за допомогою яких можна влучно описати Нестора Літописця.

Уважний, стриманий, сердитий, зосереджений, розумний, нікчемний, грамотний, відповідальний, добрий, старанний, лінивий, зарозумілий.

3. Усно продовж речення з оповідання.

Спочатку один аркуш пергаменту до другого ...

Потім скріплюємо разом ...

А тоді беремо ремінь сиром'ятний і до нього ...

Після цього беремо дві ...

Одну на початок, другу — ...

Начебто покришки вийшли, і кріпимо ...

Щоб книга очі тішила, дошку зовні обтягти можна ...

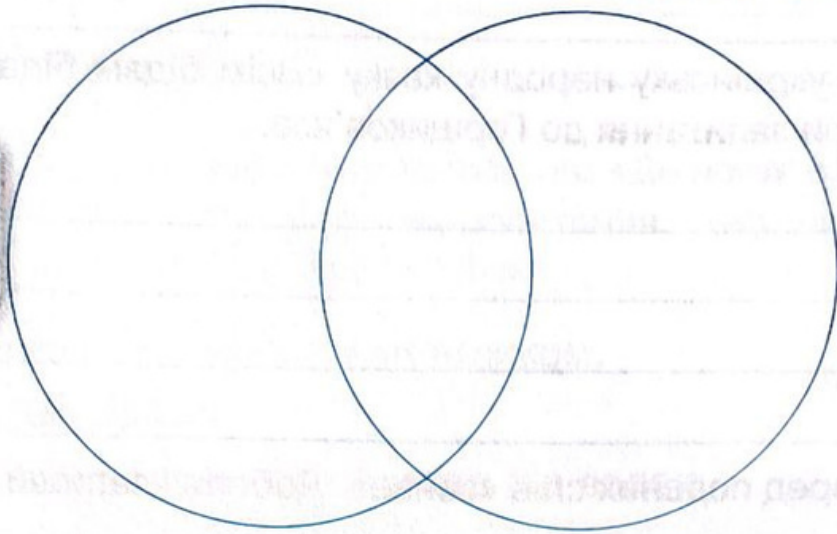
А можна ...

Спинку палітурки можна ...

Та не забути ...

Іменник

38. Заповни кола Ейлера — Венна для слів *велосипед* і *скейт*.

39. Розгадай ребуси. Запиши слова-відгадки.

40. Над іменниками вкажи скорочено рід (де можливо) та число.

Акула із річки на дуба пірнула,
веселу зозулю на ньому почула,
до неї сказала:
— Знайшла я прикраси!
На дубі зеленім ростуть ананаси.
Зозуля всміхнулась, промовила:
— Ку-ку!
Якщо вже знайшла,
то візьми їх у руку (Володимир Кленц).

46. Пригадай казку Василя Сухомлинського «Де ночує водяна лілея?» (с. 45). Познач ✓ відповідь на запитання *Чому лілея порадила метеликові летіти до інших квіток?*

- Лілея посварилася з метеликом.
 Настав ранок.
 Ця квітка лягає вночі спати під водою.

47. 1. Випиши з вірша іменники, розподіливши їх у відповідні стовпчики.

Уікенд

Тиша. Сон. Будильник. Ранок.	Стежка. Ліс. Дуби. Ялиці.
Мама. Тато. Джек. Сніданок.	Вуж. Гриби. Пташки. Суниці.
Сумка. Термос. Ковбаса.	Білка. Небо. Синь. Роса.
Ліфт. Автобус. Шлях. Краса!	Тиша. Термос. Ковбаса.

Григорій Фалькович

чол. р.

жін. р.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

2. Випиши з вірша іменники, які вживаються тільки в однині.

48. Заповни пропуски в таблиці.

Н. _____	хто?	_____
_____ . в.	_____	чого?
_____ . в.	кому?	_____
Зн. _____	_____	що?
_____ . в.	ким?	_____
_____ . в.	на _____	на _____
Кл. _____		

49. Спиши уривок вірша Володимира Сосюри. Над іменниками вкажи відмінок.

Вже обтрусили айстри роси,
коли торкнув їх вітру змах.

Багряне листя в жовті коси.
Вплітає осінь у садах.

50. Установи відповідність.

Н. в. хто? що?

Р. в. кого? чого?

Д. в. кому? чому?

Зн. в. кого? що?

Ор. в. ким? чим?

М. в. на кому? на чому?

Кл. в.

грибе, мише

гриб, миша

гриб, мишу

на грибові, на миші

гриба, миші

грибом, мишею

грибові, миші

51. Поміркуй, які якості допоможуть бути справедливими? Розподіли слова у відповідні стовпчики.

Корисливість, егоїзм, доброта, щирість, мудрість, жорстокість, жадібність, чесність, брехливість, розсудливість, непідкупність, рівність, нечесність, заздрісність, злість, дотримання правил, дружелюбність.

справедливість

несправедливість

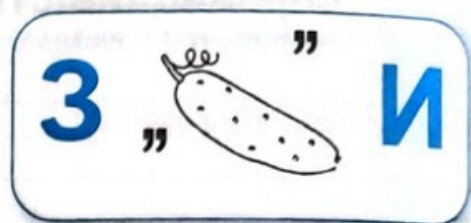
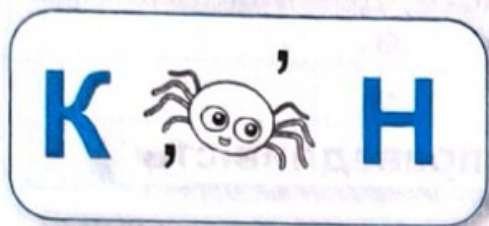
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

52. Пригадай індійську народну «Казку про жадібного ювеліра» (с. 48). Установи послідовність подій у ній, пронумерувавши речення.

- Ювелір віддав усі свої коштовності і відтоді став жебраком.
- Там він побачив дерев'яну статую з діамантом на чолі.
- Вирішив ювелір украсти коштовний камінь.
- Якось, мандруючи, він зупинився на нічліг у будинку однієї жінки.
- Жадібність ніколи не приведе до добра.
- Але щойно чоловік доторкнувся до каменя, як руки статуї міцно обхопили злодія, та так, що він завив від болю.
- Почула крик господиня і побачила, що статуя тримає ювеліра.

- Вона сказала злодієві, що статуя відпустить його лише після того, як він віддасть усі свої коштовності.
- Жив на півночі Індії один багатий ювелір.

53. Розгадай ребуси. Провідміняй слова-відгадки.

- Н. в. *хто? що?* _____
- Р. в. *кого? чого?* _____
- Д. в. *кому? чому?* _____
- Зн. в. *кого? що?* _____
- Ор. в. *ким? чим?* _____
- М. в. *(на) кому? (на) чому?* _____
- Кл. в. _____

54. Прочитай і відгадай загадку. Склади та запиши речення зі словом-відгадкою. Познач, яким членом речення є відгадка.

Не лінуйся у лісочку
зазирати під листочки.
Назбираєш у долоні
стиглі ягідки червоні.

55. Пригадай казку Марисі Рудської «Чому полярні ведмеді не їдять пінгвінів» (с. 51). Познач ✓ речення, які є у творі.

- А ви знаєте, чому полярні ведмеді не їдять пінгвінів?
- Одного разу голубам зі служби всиновлення птахів видали компаси.
- Знаєте, у цих голубів постійно щось ламається!
- Ведмеді дуже зраділи подарункові.
- Отримувач не відіслав пакунок назад.
- Але, знаєте, полярні ведмеді дуже відповідальні істоти!
- Відповідальність дала свої результати.
- Бо друзів не їдять.

56. Пригадай казку братів Грімм «Королева бджіл» (с. 52).

1. Заповни таблицю.

<i>Завдання</i>	<i>Хто допомагав дурникові?</i>
<i>Завдання 1.</i> Визбирати в лісі за день з-під моху перлини чарівних королівен.	<hr/> <hr/> <hr/>
<i>Завдання 2.</i> Дістати з озера ключ від спальні королівен.	<hr/> <hr/> <hr/>
<i>Завдання 3.</i> Із трьох засну-лих королівен вибрати най-молодшу і найкращу.	<hr/> <hr/> <hr/>

2. «Побудуй» вежу подій.

8	
7	
6	
5	
4	
3	
2	
1	

Слова для довідки: весілля, зустріч із качками, шукачі пригод, завдання 2, зустріч з мурашками, завдання 1, завдання 3, зустріч із бджолами.

57. Упиши відповідний відмінок за зразком.

Зразок. У нас є (хто?) котик (Н. в.), (що?) машинка (Н. в.).

У нас немає (кого?) котика (_____), (чого?) машинки (_____). Даємо (кому?) котикові (_____), (чому?) машинці (_____). Задоволені (ким?) котиком (_____), (чим?) машинкою (_____).

58. Пригадай казку Марини Павленко «Вушка з абсолютним слухом» (с. 55–56).

1. Як автор називає головного героя? Розгадай анаграми і запиши слова-відгадки.

очкоДобро, чикзай, рюкзазві, піончем.

Н. в.	Рід	М. в.

61. Прочитай вірш. Заповни таблицю!

НІЧЕНЬКА

Зірками закосичена
 прийшла до лісу Ніченька.
 За нею із торбинкою
 ішов Сонко стежинкою.

У лісовій колисоньці
 заснули міцно лисоньки.
 Там на співучій гілочці
 мала дрімає білочка.

За Валентиною Каменчук

Виділене слово	Н. в.	Д. в.

62. Пригадай вірш Якова Жарка «Півник» (с. 61).

1. Із поданих слів випиши ті, якими можна схарактеризувати півника.

Цікавий, неслухняний, балакучий, боязливий, сміливий,
 ввічливий, вдячний, справедливий, добрий, жадібний, покірний,
 самовпевнений, хитрий.

63. Упиши відповідні букви. Над кожним іменником скорочено вкажи його відмінок.

Як виконуєш завдання,
не забудь про чергування.

Як *поріг* — то на *поро..і*.

Якщо *ріг* — пиши на *ро..і*.

Коли *вуха* — то у *ву..і*,

а *кожух* — то у *кожу..і*.

Як *урок* — то на *уро..і*,

око — порошок в *о..і* (за Аллою Свашенко).

2. Що можна порадити півникові? Запиши свої міркування.

3. Вибери та познач ✓ прислів'я або приказку, які розкривають головну думку вірша.

- Не вмів слухать батька, слухай собачої шкури.
- Як матір покинеш, то й сам загинеш.
- Діти — окраса дому.
- Всяка пташка своє гніздо знає.

64. Випиши виділене слово та зміни його так, щоб відбулося чергування голосного звука. Запиши.

У нашому **дворі**
стоїть весна така,
що навіть зацвіла
мітла сніговика! (Анатолій Костецький)

65. Пригадай легенду «Роса» (с. 65). Познач ✓ правильні відповіді.

- Велети мали страшенну силу й використовували її для зла. Так Ні
- Велети уміли руйнувати дощові хмари. Так Ні
- Один з останніх велетів, що вмів врегулювати вітер, важко захворів. Так Ні
- Дуже йому було весело, що сохне все на землі. Так Ні
- Коли його серце перестало битися, то усе живе, що було на небі, почало плакати. Так Ні
- І кожна маленька прозора сльозинка ніби ввібрала чистоту і щедрість золотого серця мудрих, сильних і добрих велетів. Так Ні

66. Запиши іменники жіночого роду однини у формі родового відмінка.

гроза — _____, злива — _____,
блискавка — _____, буря — _____,
хмара — _____, калюжа — _____,
дача — _____, каша — _____,
водичка — _____.

67. Пригадай легенду «Як виникли Карпати» (с. 67–70).

1. Установи послідовність подій.

- У нього були слуги і служниці.
- Поміж цієї челяді був і Карпо Дніпровський.
- А натомість вдарив ним об землю.
- Вирішив Карпо додому повернутися.
- Але Силун його не відпускав і грошей не платив.
- Її володарем був велетень Силун.
- Тоді вдався Силун до своєї сили.
- Але від його ударів на землі поставала гора за горою.

- Вода заповнила прірву.
- Була величезна рівнина.
- Схопив Карпо Силуна, вдарив так, що він опинився в підземній печері.
- І став у господаря плату просити.

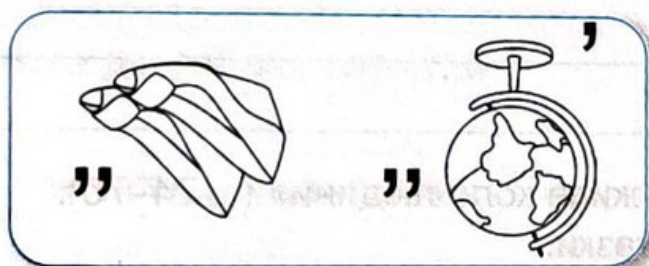
2. Опиши одного з героїв.

Як звати героя? _____

Яким він був? _____

За що його можна поважати / зневажати? _____

68. 1. Розгадай ребус. Запиши відповідь.

2. Опиши, який це вид спорту за допомогою прикметників.

69. Утвори словосполучення, поставивши іменники, що в дужках, у формі родового відмінка однини.

Немає _____ (сонце), біжить до _____ (татусь),
у меншого _____ (брат), прилетів до _____ (дерево),
маленького _____ (стілчик), блакитного _____
_____ (бантик).

70. Прочитай. Випиши іменники у формі місцевого відмінка.

В нас: неділя. Школярі
на снігу та на дворі,
на льоду та на ставку
чути пісню їх грімку (Лєся Храплива-Щур).

71. Запиши подані словосполучення у формі давального відмінка однини. Познач закінчення.

Учитель Василь Сухомлинський, художник Тарас Шевченко,
поет Іван Франко, стрибун Антон Давиденко.

72. Пригадай легенду «Чому пес живе коло людини» (с. 74–75).

1. Спиши назви дійових осіб казки.

Пес, заєць, черепаха, кінь, вовк, людина, лисиця, лев, тигр,
осел, кішка.

2. Запиши, про що мріяв песик.

73. Постав подані слова у форму орудного відмінка та запиши у відповідний рядок.

Край, дуб, ліс, сад, герой, клас, обрій, змій, лось, м'яч, душ, чиж.

ОМ : _____

ЕМ : _____

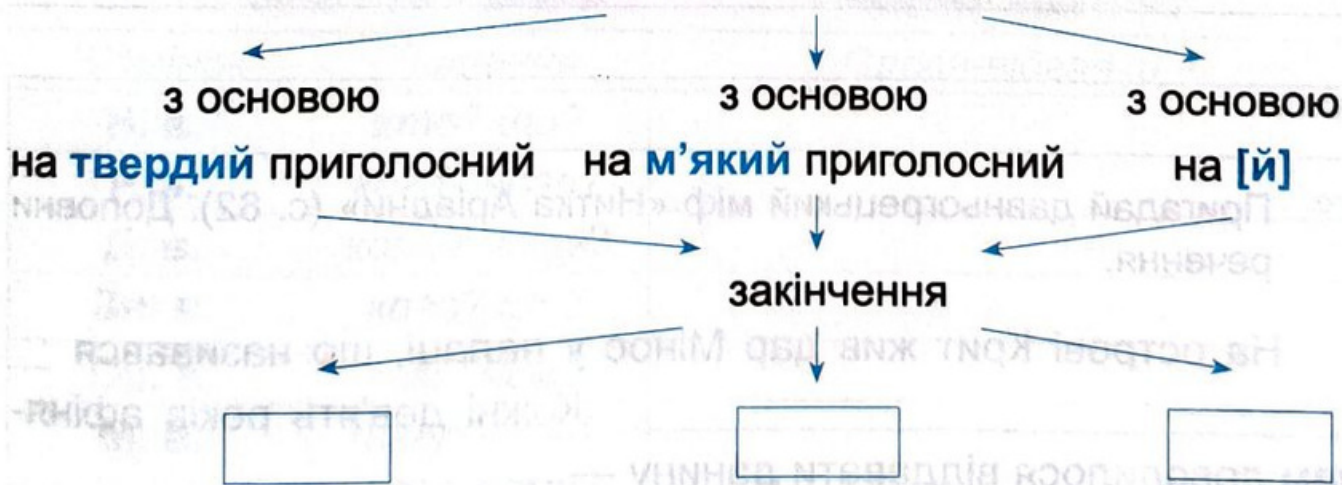
ЄМ : _____

74. З'єднай фразеологізми з їх значеннями.

голодний як вовк	дуже голодний
левова частка	розгадка
ось де собака заритий	дуже пізно, несвоєчасно
робити з мухи слона	більша частина чого-небудь
у свинячий голос	надто перебільшувати

75. Доповни таблицю.

Іменники чол. р. в Ор. в.

76. Усно зміни іменники, ставлячи їх у форму орудного відмінка однини. З'єднай кожен іменник із відповідним закінченням.

Софія

доля

вода

мрія

ою

єю

єю

земля

каша

олія

воля

ручка

77. Утвори та запиши іменники жіночого роду з основою на м'який приголосний в орудному відмінку однини. Познач закінчення.

Називний відмінок однини	Орудний відмінок однини
пісня	
бадьорість	
вода	
тополя	
мрія	
парта	
надія	

78. Запиши словосполучення, розкриваючи дужки.

Милуєшся (лілія), читаєш з (бабуся), бігти (вулиця), орудуєш (палиця), присипаєш (сіть), пишаєшся (мати).

79. Пригадай давньогрецький міф «Нитка Аріадни» (с. 82). Доповни речення.

На острові Крит жив цар Мінос у палаці, що називався _____. Кожні дев'ять років афінянам доводилося віддавати данину — _____. Відважний юнак Тесеї, син афінського

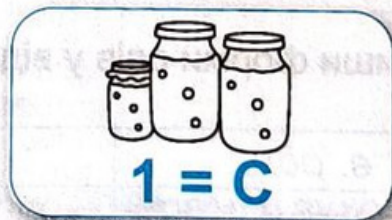
царя Егея, вирішив урятувати _____ . Дочка Міноса — Аріадна — закохалася в _____ . Таємно від батька дівчина передала юнакові короткий _____ . Хлопець переміг Мінотавра і _____ повернувся назад.

80. Гра «Прочитай слова». Запиши розшифровані слова. Знайди в тлумачному словнику і випиши значення слів *міф*, *легенда*.
думка легенда казка міф читання знання історія оповідання

Міф _____

Легенда _____

81. Розгадай ребуси. Заповни таблицю, провідмінявши слова-відгадки.

Відмінок	Питання	Слова-відгадки
Н. в.	хто? що?	
Р. в.	кого? чого?	
Д. в.	кому? чому?	
Зн. в.	кого? що?	
Ор. в.	ким? чим?	
М. в.	(на/у) кому? (на/у) чому?	
Кл. в.	—	

82. Спиши, уставляючи закінчення в словах.

Я буду слюсар.. . Я буду шофер.. . Я буду лікар.. . Я буду еколог.. . Я буду аптекар.. . Я буду тракторист.. . Я буду стюардес.. . Я буду дизайнер.. .

83. Пригадай легенду «Чому Дощ іде, коли косять» (с. 84) та допиши, хто що має робити.

Ти, Сонце, грій, коли _____

Ти, Вітре, _____

Тобі, Морозе, _____

Сніг хай _____

А ти, Дощу, _____

84. Допиши форми слів у відповідні колонки.

<i>Н. в. одн.</i>	<i>Н. в. мн.</i>	<i>Р. в. мн.</i>
листок		
		сосен
	липи	
	дуби	
клен		

85. Спиши, ставлячи іменники у форму вказаного відмінка.

(Градом *Н. в.*) _____ йшов стрімко густими (ряди

Ор. в.) _____ (Градинкам *Н. в.*) _____

безжально били по (дерева *М. в.*) _____ , по (кущики

Н. в.) _____, м'яли (листочків Зн. в.) _____,
хилили (трава Зн. в.) _____ додолу.

За Галиною Мирославою

86. Виконай завдання.

1. Яка частина мови називає предмет і відповідає на питання *хто? що?* _____

2. Як змінюється іменник? _____

3. Як називають зміну закінчень за питаннями? _____

4. Скільки відмінків в українській мові? _____

5. Який відмінок є початковою формою іменників? _____

6. Яким членом речення є іменник у називному відмінку? _____

7. У якому відмінку іменники завжди вживаються з прийменниками? _____

87. Спиши, уставляючи пропущені букви.

Казка — каз..і, нога — но..і, черемха — черем..і, вухо — у ву..і.

88. Розгадай ребуси та провідміняй слова-відгадки.

89. Пригадай байку Леоніда Глібова «Коник-стрибунець» (с. 89–90).

1. Познач правильні відповіді.

- Головними героями байки є Коник і Муравей. Так Ні
- Взимку ці комахи не залягають у сплячку. Так Ні
- Коник ціле літо працював у полі. Так Ні
- Коник ціле літо не вгаваючи співав. Так Ні
- Муравей був працюючим. Так Ні
- Коник був безтурботним та лінивим. Так Ні
- Коник не злякався зими. Так Ні
- Муравей був відвертим та правдивим. Так Ні
- «— Проспівав ти літо боже, —
вдача вже твоя така, —
а тепер танцюй, небоже,
на морозі гопака!». Це слова Коника. Так Ні
- «Як же в світі не радіти?
Все кругом тебе цвіте...». Це слова Мурав'я. Так Ні

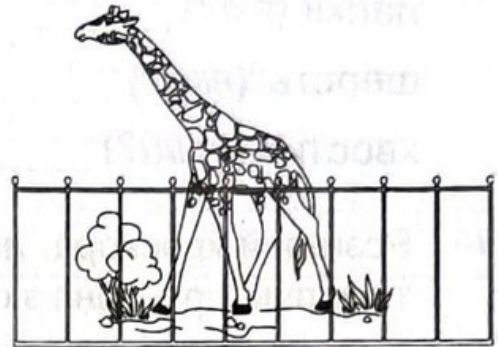
2. Випиши з байки «Коник-стрибунець» відповідні рядки.

- опис краси літа _____
- опис зими _____
- де відпочивав коник _____
- якої пори року злякався Коник _____
- мораль байки _____

Прикметник

90. Відгадай загадку. Добери і запиши якомога більше прикметників до слова-відгадки.

Така велика, довгошия
і вища за найбільшу шафу,
така розумна і красива
у зоопарку є ...

91. Із указаних літер склади слово та запиши його.

Код 1. 1а, 1б, 1в, 2в, 3в, 3б, 3а, 2а, 2б.

	а	б	в
1	с	п	і
2	т	а	л
3	о	н	ь

92. Прочитай текст, ставлячи слова в дужках у відповідну форму. Випиши словосполучення виділених іменників з прикметниками за зразком.

Зразок. На нозі (якій?) одній.

Стоїть лелека на одній (нога) і роздумує, як йому далі жити. Тішиться він, що нове (село) будується, але й журиться, що люди про красу забувають. Разом із солом'яною (стріха), буває, скинуть на землю і лелече (гніздо). Поспішає лелека з далекої (Африка) на свою (Україна), а прилетить додому — немає гнізда.

Василь Кириченко

93. Опиши улюблену тваринку, добираючи прикметники.

мордочка (яка?) _____

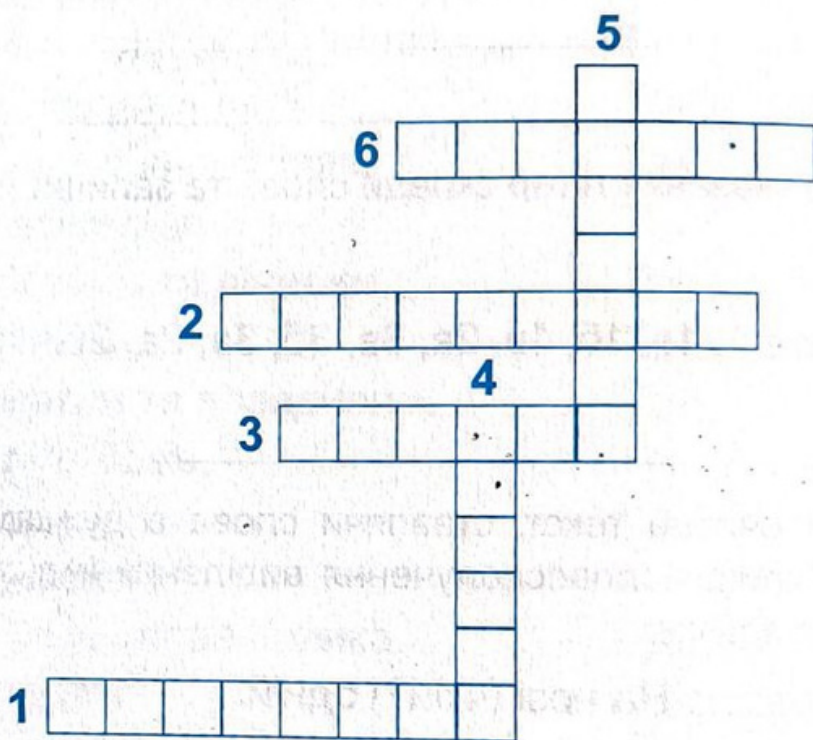
лапки (які?) _____

шерсть (яка?) _____

хвостик (який?) _____

94. Розгадай кросворд, дібравши антоніми до поданих слів. Склади та запиши речення з однією парою антонімів.

1. Боязкий
2. Швидкий
3. Скупий
4. Густий
5. Нижній
6. Близький

95. Опиши успішного учня за допомогою прикметників. Для цього добери синоніми до поданих слів. За потреби скористайся словником синонімів.

уважний, _____

розумний, _____

організований, _____

кмітливий, _____

96. Добери і запиши по одному іменнику до кожної з поданих груп прикметників. У дужках скорочено вкажи рід.

високий, могутній, крилатий (_____) _____

білокора, струнка, кучерява (_____) _____

кругле, кислувате, смачне (_____) _____

великий, зубатий, сірий (_____) _____

руда, хитра, хвостата (_____) _____

клишоногий, вайлуватий, великий (_____) _____

97. Допиши потрібні прикметники. Познач у них закінчення.

Чол. р.	Жін. р.	Сер. р.
	гарна	
		синє
круглий		
	ліва	

98. Розшифруй слова. Утвори і запиши словосполучення. Провід-
мінняй.

Код 1. 1а, 2б, 3в, 3а, 3б, 2в.

Код 2. 1в, 2б, 1б, 3б, 1а.

	а	б	в
1	т	ш	з
2	у	о	й
3	к	и	н

Відмінок	Питання	
Н. в.	який?	
Р. в.	якого?	
Д. в.	якому?	
Зн. в.	як Н. в. або Р. в.	
Ор. в.	яким?	
М. в.	(на/у) якому?	

99. Розгадай ребуси. Провідміняй слова-відгадки.

Відмінок	Питання	
Н. в.	яка?	
Р. в.	якої?	
Д. в.	якій?	
Зн. в.	яку?	
Ор. в.	якою?	
М. в.	(на/у) якій?	

100. Спиши текст, ставлячи прикметники, що в дужках, у форму множини та відповідного відмінка.

Швидко настає вечір у (глухий) хащах. (Темний) тіні лежать по під деревами. Непорушно височать (старий) сосни. Чорніють (старий) ялини. Сховалося за (високий) деревами вечірнє сонце. Ще не сплять у лісі птахи. Ось на дереві вмовстився дятел. Стукіт цих (червоночолый) птахів чує весь ліс (За О. Донченком).

101. Відгадай загадку. Випиши у стовпчик прикметники. Постав їх у початкову форму і запиши в інший стовпчик.

Солоденька, червоненька
оця ягідка маленька.
Має кісточку тверду.
З'їм її, коли зірву.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

102. Пригадай вірш Євгена Бандуренка «Чого не тоне пароплав» (с. 100). Напиши, кому належить кожна з реплік.

- Невже ж він насправді із заліза? _____
- І дно залізне, і боки, а от пливе — не тоне! _____
- А це тому, що він обвішаний увесь кругами рятувальни-ми! _____

103. Запиши прикметники у відповідні стовпчики.

Зелений, зелені, фіолетове, фіолетові, блакитне, синє.

основа на твердий
приголосний

основа на м'який
приголосний

_____	_____
_____	_____
_____	_____

104. Випиши з вірша словосполучення *прикметник + іменник*. У дужках укажи рід (якщо є), число, відмінок.

Корова кольорова

Корова кольорова паслася на лугах:
на шиї — срібний дзвоник, віночок — на рогах.
«Ви, друзі, не дивуйтесь з таких, як я, корів. —
На світі так багато чудесних кольорів.
Яке рожеве небо і голуба трава!
Ще й не такі, повірте, трапляються дива!».
Така була корова з ромашковим вінком —
всіх друзів пригощала солодким молочком.

За Мар'яною Савкою

105. Пригадай твір Михайла Слабошпицького «Що ж буде з Костиком?» (с. 104–107).

1. Установи відповідність слів та їх значень.

клопіт

сенбернар

пильнувати

накульгувати

ступаки

шарпати

докірливо

буцімто

невблаганний

порода собак

сліди

смикати, сіпати

нібито

стежити, слідкувати

турбота, неспокій

шкандибати

сповнений докору

невмолимий

2. Познач речення, які є в тексті.

- Хороший хлопчина Костик, але ніхто не знає, скільки в мене клопоту з ним.
- Втупиться в телевизор і сидить камінчиком цілісінький день.
- І черевики Костик витирає об килимок біля квартири.
- Понад'їдав варення з банок і звернув усе на мене.
- Коли мама зробить йому зауваження чи висварить, він мене шарпає.
- Тільки вийшли на вулицю, Костик усі калюжі обережно обходить, щоб не забруднитися.
- Хлопчик дуже любить котів і камінчиками в них не кидає.
- А потім ми йдемо на пустир і бігаємо там наввипередки.
- А оце я дізнався, що Костик скоро до школи піде.
- Не сплю ночами, усе думаю: що ж буде з Костиком?..

3. Запиши правила гарних манер для Костика.

4. Виконай вправу «Сенкан».

1 іменник. *Сенбернар.*

2 прикметники. _____

3 дієслова. _____

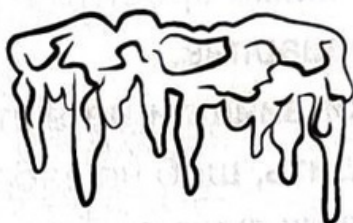
Враження від предмета. _____

Висновок. _____

106. Запиши вісім прикметників, якими можна описати зиму.

107. Пригадай вірш Сергія Гордієнка «Зима-художниця» (с. 108). Спиши, розкриваючи дужки або уставляючи пропущені букви. Підкресли прикметник.

Бурул..ки, як дарунки,
розвішала зима.
Ка(з/с)ковим візерунком
м(и/е)лується сама!

108. Спиши слова, уставляючи суфікси *-ськ-*, *-цьк-*, *-зьк-*.

Вінни..ий, францу..ий, німе..ий, дніпров..ий, коза..ий, україн..ий, тернопіль..ий.

109. Пригадай вірш Анатолія Камінчука «Усі дерева в інеї» (с. 110–111). До вірша склади асоціативний куц із прикметників.

Усі дерева
в інеї

110. Випиши прикметники. У дужках після кожного прикметника вкажи скорочено рід і відмінок.

Якось обідньої пори Гриць побачив білочку. Вона сиділа на останньому стовпі паркану. Хлопчик милувався сторонньою гостею. Уявляв себе в майбутньому лісником.

111. Пригадай вірш Лесі Українки «Мамо, іде вже зима» (с.113–114).

1. Віднови вірш. Упиши пропущені прикметники.

«Мамо, ті _____ пташки
_____, певно, ще й дуже,
чи то _____ такі, —
чуєш, цвірінькають так,
мов їм про зиму байдуже!
Бач — розспівалися як!»
«Не байдуже тій пташці, мій синку,
мусить пташка _____ дбати,
де б водиці дістати краплинку,
де під снігом поживку шукати».

2. Уяви, що птахи вміють говорити. Що б вони попросили в хлопчика?

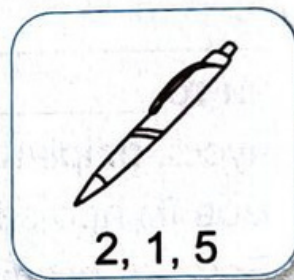
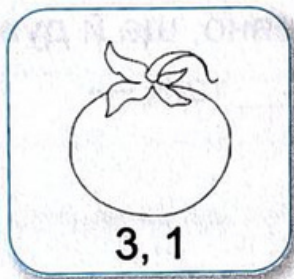
112. Утвори прикметники за допомогою префікса *най-* та познач його.

швидший — _____ глибокий — _____

нижчий — _____ широкий — _____

113. Склади два речення зі словами *найрідніший*, *найкращий*.

114. Склади з указаних букв слово. Добери чотири прикметники до слова-відгадки. Запиши.

115. Запиши відмінкові закінчення слова *давні*.

Відмінок	Питання	
Н. в.	які?	давні
Р. в.	яких?	
Д. в.	яким?	
Зн. в.	як Н. в. або Р. в.	
Ор. в.	якими?	
М. в.	(на/у) яких?	

116. Розподіли прикметники у два стовпчики: у перший — прикметники з основою на м'який приголосний, а в другий — на твердий.

Малий, вічні, зелені, дружній, мужній, річний, мамин, чудова.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Числівник

117. Спиши текст, записуючи числівники словами.

Вчили доню рахувати:
— Скільки буде 5 і 5?
Усміхнулась тихо донька
і сказала: — 2 долоньки.

118. Запиши короткі відповіді на запитання. Числівники записуй словами.

- Скільки міліметрів у 4 сантиметрах? _____
- Скільки місяців у році? _____
- Скільки днів у грудні? _____
- Скільки учнів у твоєму класі? _____
- Скільки океанів на планеті Земля? _____

119. Познач годинник, який показує зазначений час.

тринадцята година
двадцять хвилин

дев'ята година
сорок хвилин

120. Відгадай загадку. Підкресли в тексті числівник. Добери спільнокореневі слова до відгадки. Познач корінь.

Усе життя ходить,
а з місця не сходить.

121. Пригадай твір Євгена Шморгуна «Друге тепло» (с. 122–123).
Установи послідовність подій.

- Доріжки добре витрушувати тоді, як добудеш друге тепло.
- Послала мати Олега на вулицю: із килимка пилюку вибити, доріжки повитрушувати.
- А конюшня аж за селом, на горбку.
- Тільки спершу допоможи мені віднести упряж на конюшню.
- Поки дісталися, кілька разів мінялися місцями: то один попереду, то другий.
- Тепер зрозумів, як добувається друге тепло?

122. Від поданих числівників, що відповідають на питання *скільки?*, утвори і запиши числівники, які відповідають на питання *котрий?*.

один — _____ десять — _____
два — _____ тридцять — _____
три — _____ сімдесят — _____

123. Упиши числівники словами.

(2) _____ січня — День нових ідей і День наукової фантастики.

(3) _____ січня — Свято сну й День народження соломинки для коктейлів.

(4) _____ січня — День дрібниць.

(8) _____ січня — День метро, День обертання Землі, День заразливого сміху.

(11) _____ січня — Всесвітній день «спасибі», День таємного приятеля.

(13) _____ січня — День здійснення мрії, День випадкових попутників.

124. Установи відповідність.

шість

дев'ята

десяте

восьма

п'ятнадцять

третій

лютого

зошитів

річниця

квартира

хлопчик

поверхів

125. Випиши числівники у формі родового відмінка.

П'ятдесят, п'ятдесяти, п'ятдесятьма, шістдесятьох, шістдесятьма, шістдесяти, сімдесяти, сімдесятьма, на сімдесяти, у вісімдесяти, вісімдесят, вісімдесяти.

Зміст

Повторення вивченого в 3 класі.....	2
Іменник	15
Прикметник.....	35
Числівник.....	45

У зошиті використано матеріали вільних інтернет-джерел

- C. 3. <https://web.archive.org/save/http://posnayko.com.ua/ru/reader/knizhnaya-polka/osennie-stihotvoreniya/scho-na-spynci-v-izhachka-578.html>
- C. 6. <https://web.archive.org/save/https://vshkole.com.ua/gdz/3-klas-2020/ukrayinska-mova/vashulenko-vasylkivska/paragraf-18-vprava-8>
- C. 7. <https://web.archive.org/save/http://abetka.ukrlife.org/11.html>
- C. 11. https://web.archive.org/save/https://onlyart.org.ua/children/virshi_dlya_ditey/bojko-grytsko-kachechka-prachechka-zbirk/
- C. 13. <https://web.archive.org/save/https://mala.storinka.org/ольга-зубер-як-хом-ячок-до-мишки-в-гості-ходив.html>
- C. 15. https://web.archive.org/save/http://abetka.ukrlife.org/ab_klenc.htm
- C. 17. <https://web.archive.org/save/https://mala.storinka.org/григорій-фалькович-віршики-для-дітей-з-різних-збірок.html>
- C. 18. <https://web.archive.org/save/http://testlib.meta.ua/book/206788/read/>
- C. 23. https://web.archive.org/save/http://shatsk-sch1-bibl.volyn.sch.in.ua/virtualnij_dba/kartoteka_avtorsjkih_zagadok/zagadki_pro_yavischa_prirodi_ta_geografichni_ponyattya/?prnt=prnt; <https://web.archive.org/save/https://zagadki.in.ua/do-puxnastogo-xvosta/>
- C. 24. <https://web.archive.org/save/https://mala.storinka.org/носять-зайчики-гостинці-ілюстрована-збірка-віршів-валентини-каменчук.html>
- C. 25. <https://web.archive.org/save/http://www.pedahohikam.net/nervs-424-9.html>; https://web.archive.org/save/https://maximum.fm/virshi-pro-vesnu-dlya-ditej-i-doroslih-krasivi-tvori-vidomih-poetiv_n155954
- C. 28. https://web.archive.org/save/http://abetka.ukrlife.org/schur_year0.htm
- C. 35. <https://web.archive.org/save/https://1ua.com.ua/rashivka/forum/ua/215/0>
- C. 38. https://web.archive.org/save/https://portfel.info/stuff/gdz_5_klas/ukrayinska_mova_voron/vprava_110/23-1-0-296
- C. 40. <https://web.archive.org/save/https://osvita.ua/school/literature/s/74163/>
- C. 45. https://web.archive.org/save/http://wiki.iteach.com.ua/Цікаві_завдання_математика_2_клас
- C. 46. <https://web.archive.org/save/https://zagadki.in.ua/use-zhittya-xodit-a-z-miscya-ne-sxodit/>

УДК 373.3
П19

Навчальне видання

Придаток Ольга Дмитрівна, Кравцова Надія Михайлівна

Українська мова та читання

Робочий зошит

4 клас

Частина 1

До підручника Г. Сапун

«Українська мова та читання. 4 клас. У 2-х ч. Ч. 1»

Верстання та редагування: *Тетяна Дунаєвська*

Літературне редагування: *Любов Левчук*

Художнє оформлення: *Юлія Деркач*

Придаток О.

П19 Українська мова та читання : робочий зошит. 4 клас. У 2-х ч. Ч. 1 / О. Придаток, Н. Кравцова. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2022. — 48 с.

ISBN 978-966-07-3963-5

Зошит, укладений до підручника *Українська мова та читання. 4 клас. У 2-х ч. Ч. 1 / Г. Сапун. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2020*, допоможе вдосконалити та закріпити знання і вміння учнів. Він містить різноманітні завдання, вправи, мовні ігри, загадки.

Для учнів та вчителів 4 класу, вихователів груп продовженого дня, батьків.

УДК 373.3

ISBN 978-966-07-3963-5

© Придаток О., Кравцова Н., 2021

Формат 70x100/16. 3,98 ум. др. арк., 2,54 обл.-вид. арк. Тираж 2500. Замовлення № 22-438.

Видавець, виготовлювач і розповсюджувач видавничої продукції

Редакція газети «Підручники і посібники»

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-31

Збут: rip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua

Інтернет-магазин: www.pp-books.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 5143 від 05.07.2016 р.